

UDENRIGSMINISTERIET

Der er tale om et åbent samråd med udviklingsministeren.

Udenrigsudvalget udbeder sig besvarelse af følgende spørgsmål:

Samrådsspørgsmål L

Hvad kan regeringen oplyse om den politiske situation i Maldiverne, og hvordan vil Danmark (i samarbejde med andre aktører eller alene) bidrage til afholdelsen af frie valg?

Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Lykke Friis (V).

Jeg vil indlede med at give et oprids af den politiske situation i Maldiverne. Lad mig understrege, at vi fra dansk side siden magtskiftet den 7. februar 2012 har fulgt og følger udviklingen i Maldiverne tæt. Vi er i løbende dialog med alle parter, herunder den nuværende regering og forhenværende præsident Nasheed samt medlemmer af dennes parti, Maldivian Democratic Party.

Samtidig vil jeg også her indledningsvist understrege, at dette ikke er en problemstilling, som Danmark hverken kan eller skal bidrage til alene. Det er et område, hvor det giver rigtig god mening, at vi gør vores indflydelse gældende gennem EU.

Den politiske situation er flydende og har været ustabil siden magtskiftet i februar 2012.

Omstændighederne omkring magtskiftet i februar sidste år har været genstand for megen diskussion. Forhenværende præsident Nasheed og hans partifæller i Maldivian Democratic Party (MDP) fastholder, at magtskiftet var et kup, og at medlemmer af den daværende opposition tog kommandoen over militæret og truede Nasheed til at gå af. Den nuværende regering fastholder, at Nasheed gik af frivilligt.

En uafhængig undersøgelseskommission med international ekspertdeltagelse konkluderede, at magtskiftet skete i overensstemmelse med den maldiviske grundlov. Forhenværende præsident Nasheeds repræsentant trak sig før offentliggørelsen af rapporten fra undersøgelseskommissionen og har efterfølgende kritiseret kommissionens arbejde og konklusioner.

Siden da har der løbende været konfrontationer mellem regeringen og oppositionspartiet Maldivian Democratic Party (MDP), der kræver præsident Waheeds afgang.

Efter magtskiftet anlagde den maldiviske rigsadvokat sag mod forhenværende præsident Nasheed, der anklages for under sin regeringsperiode ulovligt at have tilbageholdt retspræsidenten for den maldiviske straffedomstol. En dom kan medføre bøde eller fængsel i op til 3 år.

Nasheed, der under retssagen bistås af advokater fra Storbritannien, blev tidligt under sagen pålagt et udrejseforbud, som Nasheed i flere omgange ikke har overholdt. Dertil kommer, at Nasheed under retssagen er udeblevet fra retsmøder. Dette har resulteret i flere anholdelser – dog med efterfølgende løsladelse.

Den seneste anholdelse fandt sted den 5. marts 2013 angiveligt med henblik på at sikre Nasheeds tilstedeværelse i retten den efterfølgende dag. Anholdelsen skete i forlængelse af, at Nasheed den 13. februar 2013 søgte tilflugt på den indiske High Commission i hovedstaden Male af frygt for at blive anholdt. Efter indiske mæglingsbestræbelser valgte Nasheed selv at forlade den indiske High Commission den 23. februar 2013.

Under retsmødet den 6. marts fremsatte Nasheeds forsvar en anmodning om, at retssagen skulle udsættes til efter valget i september. Retten afviste dette, men imødekom en anmodning om udsættelse af sagen i 4 uger. Retten har endvidere givet en midlertidig udrejsetilladelse. Det står klart, at en straf på 1 år eller mere vil diskvalificere Nasheed som kandidat til præsidentvalget.

Præsidentvalget er udskrevet til 7. september 2013, hvor den første valgrunde afholdes. Nasheed ventes at genopstille. Præsident Waheed forsøger endvidere at skabe en politisk platform for sit kandidatur, da hans eget parti er lille og derfor er afhængig af alliancer. Det næststørste parti, Progressive Party of Maldives (PPM), der ledes af den tidligere diktator Gayoom, er ved at vælge partiets kandidat. Gayoom stiller dog ikke selv op som kandidat.

Allerede i februar 2012 reagerede Danmark prompte. Udenrigsministeren udtalte, at Maldiverne skal fastholdes på demokratisporet, at Nasheeds

sikkerhed måtte garanteres, og samtidig understregede udenrigsministeren vigtigheden af afholdelse tidlige valg.

Jeg traf endvidere i februar 2012 beslutning om at suspendere den planlagte danske klimabistand til Maldiverne på 50 mio. kr. i lyset af de uklare omstændigheder omkring magtskiftet.

Danmark har som nævnt løbende haft en tæt dialog med både den maldiviske regering og forhenværende præsident Nasheed. Jeg har selv haft møde med Præsident Waheed i margin af RIO+20 i juni 2012, hvor jeg udtrykte min bekymring for udviklingen i landet med hensyn til overholdelsen af menneskerettigheder og fastholdelsen af en demokratisk proces og en fredelig udvikling. Jeg mødtes desuden med Maldivernes Miljø- og Energiminister Mariyam Shakeela i margenen af FN's Generalforsamling i september 2012. Udenrigsministeren mødtes i juni med den tidligere maldiviske udenrigsminister Naseem og den tidligere miljøminister Aslam, der begge er højtstående medlemmer af Nasheeds parti. Udenrigsministeren havde endvidere en samtale med sin nuværende maldiviske kollega i marginen af FN's generalforsamling sidste efterår.

Jeg kan endelig oplyse, at jeg planlægger at mødes med forhenværende præsident Nasheed i forbindelse med hans deltagelse i et arrangement på Københavns Universitet den 16. april 2013.

Jeg kan derudover oplyse, at den danske ambassadør i New Delhi har haft en række møder i New Delhi med repræsentanter fra begge sider. Ambassadøren gennemførte endvidere i oktober 2012 et besøg til Maldiverne, hvor han mødtes med alle parter. Under besøget blev Nasheed anholdt for udeblivelse fra et retsmøde. På baggrund af ambassadørens mæglingsindsats mellem præsident Waheed og Nasheed, blev Nasheed efterfølgende løsladt. Der fremkom på dette tidspunkt en samstemmende og entydig opfordring om ophævelse af suspensionen af klimabistanden. Alle maldiviske parter lagde vægt på, at klimaforandringer var en trussel mod den maldiviske befolkning uanset den politiske situation i landet. Jeg traf derfor beslutning i februar 2013 om genoptagelse af den danske klimabistand til Maldiverne.

Det internationale samfund følger den politiske situation i Maldiverne tæt, herunder EU, FN, Commonwealth, USA og ikke mindst naboen Indien. Alle opfordrer til afholdelse af frie, retfærdige, troværdige og inklusive præsidentvalg.

Den anden del af spørgsmålet går på, hvordan Danmark vil bidrage til afholdelsen af frie valg. Fra dansk side er det afgørende at fastholde Maldiverne på det demokratiske spor. Et vigtigt skridt vil være afholdelse af et frit, retfærdigt, troværdigt og inklusivt præsidentvalg. Dette vil kunne bidrage afgørende til genskabelsen af den politiske stabilitet i landet, der er afgørende for landets videre udvikling.

Den danske indsats skal primært foregå gennem EU, og ikke mindst på dansk foranledning er sagen solidt og godt forankret i EU.

Sagen følges tæt på højt niveau i EU. Ashton har løbende udsendt udtalelser med henblik på at tilskynde parterne til at sikre den demokratiske udvikling. Desuden planlægger EU at udsende en valgeksperimission forud for valget.

Senest har Danmark taget initiativ til en drøftelse af situationen i Maldiverne i EU's arbejdsgruppe om Asien. Baggrunden var forhenværende præsident Nasheeds ophold på den indiske High Commission på grund af hans frygt for anholdelse i februar.

Efter dansk forslag har EU's Fælles Udenrigstjeneste anmodet EU ambassadørerne i Sri Lanka, der er akkrediteret til Maldiverne, om at fremkomme med en samlet analyse af situationen i landet. Analysen vil også indeholde anbefalinger til, hvad EU kan gøre fremadrettet for mest effektivt at bidrage til den demokratiske proces og en fredelig udvikling. Denne rapport må vi nu afvente. Fra dansk side presser vi på for, at det går hurtigst muligt.

Vi vil selvfølgelig fastholde dialogen med alle parter. Og vi vil fokusere fremadrettet på de kommende valg, herunder hvordan Danmark sammen med EU og andre aktører bedst kan understøtte en demokratisk proces og en fredelig udvikling.

Afslutningsvis kan jeg oplyse, at både den maldiviske regering såvel som Nasheed og medlemmer af dennes parti har udtrykt værdsættelse af Danmark, herunder vores løbende indsats for at fastholde demokratiet og stabiliteten i landet. Det er regeringens klare intention at fastholde indsatsen gennem EU frem mod det kommende præsidentvalg, der forhåbentlig kan genskabe den politiske stabilitet i Maldiverne.